

פרוייקט העלאת יהודי סוריה ולבנון
ראיון (1) עם ציפי פינקוס הרט, ירושלים
תאריך: 4.8.1999
מראיין: אריה כהן

אריה כהן: גברת פינקוס, אני מבקש שבתחילת הראיון תגדירי את תפקידך. אולי גם את התפקיד הקודם כי אני הבנתי שגם בתפקיד הקודם היה לך מגע עם עולי סוריה ולבנון.

ציפי פינקוס הרט: היום אני מנהלת אגף התאחדויות עולים וארגוני עולים בסוכנות היהודית, מחלקת עליה וקליטה. לפני כן ניהלתי את מחוז המרכז של מחלקת עליה וקליטה, שקלט את העולים, גם מסוריה.

ש: הגדירי את המחוז, מה זה מחוז?

ת: מחוז זה מחדרה עד גדרה וירושלים, וכל מה שבצפון.

ש: במסגרת התפקיד הקודם היה לך מגע עם ועדי עולים, התאחדויות עולים. ספרי לי קצת על המגע הזה. מה עשית איתם?

ת: בתפקיד הקודם עיקר העבודה היתה קליטה ראשונית של עולים שהגיעו לתוך המתקנים של הסוכנות היהודית. מרכזי קליטה, אולפני קיבוץ, אולפנים ברשויות, תכניות לקבוצות עולים מיוחדות בשיתוף עם הרשויות המקומיות או עם גורמים אחרים. עיקר העבודה היתה כמובן לעבוד עם משרד הקליטה וכל הגורמים הנוספים שעוסקים בקליטת עליה. היתה חלוקת תפקידים מאוד ברורה בינינו, הסוכנות היהודית, לבין האחרים, שאנחנו עוסקים בקליטה הראשונית לא של כלל העולים, אלא קבוצות עם צרכים מיוחדים שהמדינה הסכימה שהסוכנות תעסוק בהם, כמו צעירים מכל העולם, בעיקר צעירים שעלו מחבר העמים לשעבר, מברית המועצות לשעבר. עם ... במסלולים שונים, אם אלה מסלולי הכשרה מקצועית או מסלולים של לימודים אקדמאיים או השמה בעבודה. קבוצת גיל 17 – 28.

ש: כן.

ת: קבוצה נוספת שעסקנו בה היתה קבוצה של משפחות מברית המועצות לשעבר שהגיעו לתכניות תעסוקתיות אצלנו, בניגוד למסלול של הקליטה הישירה שרוב העולים מחבר העמים נקלטו בו. אתה מכיר את זה, נכון? את מסלולי הקליטה השונים?

ש: כן. תיכף נדבר על המסלולים היחודיים

ת: אוקיי. הקבוצה השלישית שנקלטת בתוך המתקנים של הסוכנות היהודית זו הקבוצה של עולי מערב, שלא מקבלים סל קליטה ולכן הם נכנסים לתוך מרכזי הקליטה שלנו. הקבוצה הרביעית, שבעצם אתה מתעניין בה, זו הקבוצה של עולים מארצות מצוקה, כך קוראים להם, או אזורי קרבות. אותם עולים שמגיעים בחוסר כל, עם שקית ניילון, מפורקים נפשית, כלכלית, משפחתית. מצבים מאוד מאוד קשים. גם הם נכנסים לתוך מרכזי הקליטה. כמובן שסוג הטיפול בהם שונה מהטיפול באוכלוסיות האחרות. אבל אלה ארבע קבוצות שאנחנו טיפלנו בהן בקליטה הראשונית שלהם. לא הזכרתי את העולים מאתיופיה ...

קרוואנים ...

ש: התימנים.

ת: והתימנים, נכון.

ש: אמרת קודם מתקני קליטה. מה זאת אומרת מתקני קליטה של הסוכנות?

ת: הסוכנות היהודית יש לה היום 22 מרכזי קליטה, באותה תקופה היו לה 42 מרכזי קליטה.

ש: תגדירי תקופה בבקשה. מה זאת אומרת אז?

ת: אני נכנסתי לתפקיד בשנת '92, עד '98.

ש: עד '92 היו 42 מרכזי קליטה?

ת: גם ב-'92. זאת אומרת ב-'95 היה קיצוץ דרמטי, סגרו 17 מרכזי קליטה. נשארנו עם 25. היום אנחנו עם 22 מרכזי קליטה מפוזרים בכל הארץ.

ש: מה זאת אומרת מרכז קליטה?

ת: מרכז קליטה זה מבנה שבו העולים בנוסף לקורת הגג שהם מקבלים, מקבלים דירה בסדר גודל משפחה בהתאם לצרכים המיוחדים שלהם. יש תשתית ארגונית שמטפלת בכל שלבי הקליטה שלהם מהיום הראשון של פתיחת חשבון בנק ורישום ילדים בבית הספר. צריך ביטוח לאומי וכמובן משרד הקליטה, זאת אומרת כל הלווי מול הרשויות, ותהליך הרה-סוציאליזציה שלהם והכניסה שלהם לחברה הישראלית עם ... ועם פעילות שמכשירה אותם לקשר עם החברה. הם לומדים קצת על השלטון בישראל ולומדים קצת על מערכות הממשל השונות ולומדים על איך אתה מתרגם את המסמכים שלך בתעודות שלך ואם אתה רוצה אתה צריך לקבל רשיון ... , אז אתה נכנס לתוך מסלול הלמידה לקראת הבחינה. כל מה שקשור ללהפך לאזרח ישראלי.

ש: כל מה שתארת עכשיו מרוכז במרכז הקליטה?

ת: במרכז הקליטה. חלק מהשרותים הם מחוץ למרכז הקליטה. מרכז הקליטה מנהל יחד עם המשפחות האלה את מסלול הקליטה שלהם. כלומר מגדירים לכל משפחה מה תכנית הקליטה שלהם ועוזרים להם לממש את זה.

ש: יש שם כמובן עובדים. גם העובדים הם עובדי סוכנות?

ת: כן. בדרך כלל במרכז כזה יש ששה עובדים, הכוללים עובדת סוציאלית, רכז תרבות, אם בית, מנהל משק, מזכירה, עוזרת מינהלית ומנהל או מנהלת. הצוות הזה בונה איתם את תכנית הקליטה.

ש: אני אשאל אותך שאלה עקרונית - יש משרד קליטה. לא הוא אמור לטפל בנושאים האלה? יש חלוקת תפקידים?

ת: משרד הקליטה מטפל. אנחנו לא באים במקום שום שירות. לא במקום קופת חולים ולא במקום משרד הקליטה ולא ביטוח לאומי ולא מערכת החינוך ולא שום מערכת. אנחנו מקשרים, מגשרים, מתווכים, פותחים דלתות, מסנגרים. בגלל שמדובר בקבוצות שאנחנו הגדרנו אותן כקבוצות סיכון, וכמובן רק בתקופה הראשונית

ש: את מתכוונת עכשיו במיוחד לעולי סוריה ולבנון? בטוח הם קבוצת סיכון.

ת: לדעתי גם הצעירים הם בקבוצת סיכון, כי על פי כללי הזכאות שלהם, שמשרד הקליטה או הממשלה קבעה אותם, בעצם כשהם באים לשדה התעופה, כשהם נוחתים, הם מקבלים תקציב של שכר דירה בגובה 250 שקל, אין להם מה לעשות עם זה. אף אחד לא ישכיר להם דירה בסכום הזה. גם לא מכירים את השיטה שלנו של לחבור כמה צעירים ביחד ולשכור דירה, פשוט ... יותר מזה, הצעירים האלה לא

מגיעים בקבוצות. זו לא קבוצה שמגיעה. מגיע צעיר ועוד צעיר ועוד צעירה. הם לא מכירים. זאת אומרת אם לא היה להם את המקום הראשון הזה שנותן להם את קורת הגג, נותן להם הכוונה, ייעוץ וליווי, אז הם בהחלט עלולים פשוט

ש: ללכת לאיבוד.

ת: ללכת לאיבוד. אנחנו מציעים לצעירים האלה תכניות, אם זה תכנית לימודים כמו אולפן קיבוץ ועוד מסגרת נוספת שאנחנו

ש: תיכף נדבר על כל המסגרות באופן יותר מסודר.

ת: אוקיי. אני מדברת על מרכז קליטה. יש שם תכנית שנקראת סל"ה וחלו"ם. סל"ה זה סטודנטים לפני הורים. זו קליטה של צעירים בוגרי תיכונים דרך חבר העמים, בני 17, 17 וחצי. מגיעים לפה, רובם לבד בלי ההורים. בעצם אנחנו האפוסטרופסים שלהם כשאצלנו הם לומדים את העברית, מכינים אותם ללימודים אקדמאיים, עושים יחד איתם את הפסיכומטרי, הם מתקבלים לאוניברסיטה ועוברים לטיפול של מינהל הסטודנטים. תכנית אחרת שאנחנו קוראים לה חלו"ם זה חניכים לומדים מקצוע. אלה אותם הצעירים שאינם בוגרי תיכון והמסלול שלהם הוא מסלול מקצועי. הם מגיעים בגילאים האלה ונכנסים לתוך מסגרות לימודיות, הכשרה מקצועית. אם זה עם משרד העבודה והמסגרות שלהם. חלק מהלימודים בתוך מרכז הקליטה, חלק מהלימודים בתוך המסגרות ... חלקם מתגייסים לצה"ל אחרי התקופה הראשונה הזאת, חלקם הולכים ללמוד וחלקם הולכים לעבוד.

ש: כן.

ת: אלה בדיוק אותם הצעירים שמגיעים בני 17 או 17 וחצי. בלי אבא ואמא. ... מסגרת תומכת ומלווה. אז אנחנו לקחנו על עצמנו. העולים מארצות מצוקה בודאי, כי כמו שאמרת, הם מגיעים, מעבר לזה שכל המעבר הוא מאוד טראומטי, אבל גם הפערים שהם מגיעים איתם, אם זה הפערים הטכנולוגיים והבינתרבותיים הכל כך גדולים, שללא הליווי הצמוד

ש: נוצרת הבעיה.

ת: כן. קבוצה אחרת שאנחנו מדברים עליה זו קבוצה שמגיעה לתכנית התעסוקתית. זו קבוצה מאוד, בינתיים זה גרעין כזה, מין פרוייקט שאנחנו עושים ... באמצעותו קליטה מסוג אחר.

ש: איך זה נקרא בראשי תיבות?

ת: אנחנו קוראים לזה עלייה 2000.

ש: מתי זה התחיל?

ת: לפני שלוש, ארבע שנים. עלייה 2000 זו תכנית שמפגישה מצד אחד את הצרכים בשוק העבודה הישראלי עם עובדים פוטנציאליים בכל העולם בעצם. התחלנו את זה בחבר העמים, עכשיו העברנו את זה גם למערב. אתן לך דוגמה. אם חברת אינטל מחפשת עובדים באופן היסטרי כי חסר להם הרבה מאוד כוח אדם מקצועי וחצי-מקצועי, הם מגדירים לנו את ... העובדים שהם זקוקים להם. דרך השליחים שלנו אנחנו רוצים ... את האנשים האלה שהם זכאי עלייה. אנחנו מציעים להם את העבודה. אינטל יוצאת במשלחת לחבר העמים לפגוש את האנשים האלה, מקבלת קורות חיים, מראיינת אותם, בוחנת אותם, מסכימה לקבל אותם לעבודה ואנשים מגיעים אל ... מקבלים את מעטפת הקליטה הראשונית במרכזי

הקליטה והם יודעים ברגע שהם הגיעו שיש להם כבר מקום עבודה מובטח. בינינו, זו קליטה פשוט

אידיאלית

ש: שגם עולה בכסף רב.

ת: לאינטל.

ש: רק לאינטל?

ת: רק לאינטל. זאת אומרת אנחנו פשוט מעמידים לרשות אינטל, לרשות מוטורולה, לרשות אוניברסיטאות, לרשות בתי חולים, לרשות בתי מלון, לרשות חברות של נהגי ציוד כבד. זאת אומרת כל אותם תפקידים או מקצועות שיש בהם מחסור בכוח אדם היום. למרות אבטלה של 200 אלף עובדים, יש תפקידים שעדיין חסר כוח אדם ואנחנו עוזרים לשוק העבודה הישראלי לגייס את האנשים האלה. לנו יש אינטרס מובהק בעידוד עלייה ובעלייה. זה התפקיד שלנו, של מחלקת העלייה והקליטה. התפקידים הצינוניים האלה, להביא לפה יהודים מה שיותר. ברור לנו שהאפשרות של אותו עולה פוטנציאלי לדעת שכשהוא מגיע יש לו מקום עבודה, עוזרת לו ומרפדת לו את התהליך בצורה יוצאת מן הכלל. אנחנו הולכים ומרחיבים את זה. מעל מאה משלחות כאלה של מעסיקים וארגונים וחברות יוצאות עם אנשים שלנו שבעצם עושים את ההסברה על החברה הישראלית, על תהליך הקליטה, על מה שצפוי, קצת תיאום ציפיות. אלה סיפורי הצלחה מדהימים. פשוט מדהימים. האנשים האלה הם מגנטים, כי הם

ש: הם גם מביאים אחריהם את המשפחה.

ת: כן.

ש: דיברת עכשיו על מרכזי קליטה. בואי נעבור למערכת נוספת, נקרא לזה אולפנים

ת: אולפן קיבוץ, כן. זו תכנית של מחלקת העלייה שיצרנו את זה עם התנועה הקיבוצית. צעירים בני 17 עד 28 מגיעים לחצי שנה לקיבוץ, לומדים באולפן, חצי יום לומדים חצי יום עובדים, ואחרי חצי השנה הזו יכולים להמשיך לפרק ב' בתהליך הקליטה שלהם.

ש: מתי זה, הענין הזה של אולפני קיבוץ אני מבין שזה כבר המון שנים.

ת: זו תכנית מאוד מאוד ותיקה.

ש: למה קראת לזה אולפני קיבוץ? אין אולפנים בעיר?

ת: יש גם אולפנים בעיר. זו תכנית נוספת. כל עולה שמגיע לישראל זכאי לחצי שנה לימודי אולפן עברית. לצערי לא כולם מנצלים את זה כי מיד הם רוצים להתחיל לעבוד, מיד הם צריכים להסתדר. אבל בזכאויות יש להם חצי שנה של לימודי עברית. זה אומר שזכותו של עולה לא לחפש עבודה, לא לעבוד. פשוט לבוא כל בוקר, חמישה ימים בשבוע, חמש שעות ביום, ללמוד עברית, והוא מקבל דמי קיום או סל קליטה מהמדינה. זאת אומרת שאם אתה באת מחבר העמים אתה מקבל סל קליטה שהמרכיב שבו זה הלימודים, שכר הדירה וכל מה שצריך לשלם על המערכת החינוכית, אם זה מעונות יום. יש תמחיר של סל שירותים שאתה זכאי להם

ש: מזון? ביגוד?

ת: כמובן. אלה מרכיבים של סל הקליטה. זה לגבי עולים מברית המועצות לשעבר, מזרח אירופה. לגבי עולים ממערב, מה שהם מקבלים אלה דמי קיום, סכום מאוד נמוך ... סובסידיה בשכר הדירה ... אמרתי

לך, הצעירים זה 250 שקל, משפחה יכולה לקבל 800 שקל. כלומר אתה צריך להיות בעל יכולת כלכלית בשביל לעלות לישראל.

ש: הבנתי. יש שילוב אני מבין שמישהו נמצא במרכז קליטה, אז הוא יכול להימצא גם באולפן, נכון?

ת: מרכז קליטה, אחת מאבני היסוד שלו זה אולפן. יש לנו אולפנים בתוך מרכזי הקליטה. כיתות לימוד בתוך מרכזי הקליטה, וזה לא מספיק, כי יש הרבה יותר לומדים מהכיתות שיש לנו, אז הם הולכים ללמוד ש: במקומות אחרים.

ת: ברשויות המקומיות, באולפנים העירוניים. הם גם מנוהלים על ידינו, דרך הסוכנות היהודית. המימון בחלקו בא מהמדינה, אבל הניהול והאירגון של האולפנים הוא שלנו, של מחלקת עלייה. זה התפקיד

ש: ... מרכזי קליטה, אולפנים

ת: מרכזי קליטה ואולפנים ברשויות. גם אולפני גיור

ש: אולפני גיור?

ת: כן, משום שיחד עם

ש: הרבנות הראשית.

ת: הרבנות הראשית ומשרד הקליטה אנחנו מפעילים אולפנים כאלה ועוזרים לעם ישראל להיות מאוד ...

ש: הבנתי. אז אלה המוסדות או המתקנים כפי שאת קוראת?

ת: כן.

ש: מרכזי תרבות ומרכזי חינוך, יש כאלה?

ת: אז זה בתוך מרכזי הקליטה. בשטחים הציבוריים יש לנו את המועדון ואת הספרייה. המרכזים פתוחים לקהילה אבל הקהילה גם פתוחה לקלוט את העולים שגרים בתוך מרכזי הקליטה. מודל ההפעלה של המרכזים האלה הוא מאוד פתוח. יש הרבה מאוד שיתופי פעולה עם גורמים במגזר הציבורי ההתנדבותי. האקדמי קצת בשוליים

ש: תיכף אני אגע בעניינים החוקיים, התקנוניים של העניינים האלה, אבל יש לי עוד שאלה אחת, אני מבקש שנלך צעד אחרי צעד. מגיע עולה לשדה התעופה, אני מתייחס עכשיו יותר לעולי סוריה ולבנון, לפני 92'. אפילו לפני 88'. איזה מסלול מבחינת הסוכנות הוא עבר?

ת: מגיע עולה, משפחה, לשדה התעופה. הוא מקבל תעודת עולה, תעודת זהות וכסף ראשון להסתדר.

ש: כמה הוא מקבל? זה פר ראש?

ת: כן. יש טבלה כמה מקבל בודד, כמה מקבל זוג, זוג פלוס ילד, זוג פלוס שני ילדים. יש גלויים, יש סבא, סבתא.

ש: לכמה זמן?

ת: זה לחצי שנה.

ש: הוא מקבל את זה מזומן ביד?

ת: מקבל מנה ראשונה ביד. כשהוא פותח חשבון בנק מזרימים לו כל חודש

ש: דרך בנק עידוד נדמה לי?

ת: לא. כל בנק שהוא רוצה הוא פותח חשבון בנק. איפה שהוא רוצה.

ש: כן, אבל דרך איפה מועברים אליו הכספים? ישירות לחשבון?

ת: לא, סליחה. סל הקליטה הוא של הממשלה. משרד הקליטה נותן ישר לחשבון הבנק שלו.

ש: משרד הקליטה?

ת: משרד הקליטה. זה בחצי השנה הראשונה. בחצי השנה השניה, היו שתי שיטות. היתה שיטה אחת שאת

החצי השני הסוכנות היהודית נתנה, סל קליטה.

ש: למה הסוכנות היהודית כל כך נדיבה?

ת: זה היה לפני '90, כשהיו לה כספים והיא ראתה את ייעודה בנושא הזה של קליטה. הביאו לה מספיק

כסף אז היא השלימה לעולים את סל הקליטה. כשמצבה של הסוכנות הורע והכסף הפך להיות מאוד יקר,

החליטו שאת חצי השנה השני הסוכנות תמישך לתת לעולים אבל כהלוואה.

ש: עד עכשיו דיברת איתי על חצי שנה. מה פתאום חצי השנה הבאה? מה מגיע להם מבחינת החוק?

ת: חצי שנה ראשונה מקבלים מהממשלה. במידה ואחרי חצי שנה הבן אדם גומר אולפן ומתחיל לעבוד,

הוא לא צריך לקבל שום דבר. הוא לא מתחיל לעבוד, הוא מובטל, הוא מקבל דמי אבטלה.

ש: מהמדינה?

ת: מהמדינה. הוא לומד באיזו שהיא הכשרה או הסבה מקצועית ומקבל לא דמי אבטלה, אלא דמי קיום.

אלה בעצם המקורות לקיום של העולים בשנתם הראשונה בארץ.

ש: אם הבנתי אותך נכון, את חצי השנה הראשונה מממנת הסוכנות?

ת: לא, את חצי השנה הראשונה הממשלה. משרד הקליטה. היתה אפשרות לעולים להשלים לעצמם בנוסף

לדמי הקיום שהם מקבלים מהממשלה או למענק האבטלה, לקבל הלוואה מהסוכנות של עוד מנה של סל

קליטה. אבל זו היתה הלוואה.

ש: שלא הופכת למענק?

ת: שלא הופכת למענק, אבל בתנאים מאוד טובים, כי אתה מתחיל להחזיר את ההלוואה הזאת לאחר 18

חודש שאתה בארץ, שנה וחצי, בלי ריבית, בתשלומים מאוד נוחים להרבה זמן. זו הלוואה מאוד מאוד

נוחה. יותר מזה, החליטו שאת הקשישים שקיבלו את ההלוואה והם בעצם מתקיימים רק מקצבת ביטוח

לאומי, הם יהיו פטורים מלהחזיר את ההלוואה. כל האחרים שקיבלו הלוואה חייבים להחזיר. אז כל

מקורות הקיום של העולה הם ללא כל קשר מאיפה הוא בא. יש קבוצות שמוגדרות כפליטים, ואז נוסף

לסל הקליטה הם מקבלים מענק פליטים.

ש: מה זה מענק פליטים?

ת: מענק פליטים זה עוד סכום, תלוי שוב בגודל של המשפחה, שבעצם העולה מקבל בנוסף לסכום של סל

הקליטה. המענק הזה מאפשר לו לרכוש את המוצרים לבית. את המקרר, את כל מה שצריך, טלוויזיה.

ש: כל מה שפעם ידענו בלי מכס? זאת אומרת זה כולל את החלק שהוא אמור לשלם?

ת: כן. אלה קבוצות שמוגדרות כפליטים.

ש: ... לפני שאתה ממשיכה, סדר גודל? נניח אני משפחה עם שני ילדים. מהו אותו מענק פליטים? סדר

גודל. 20 אלף דולר? 200 אלף דולר?

ת: 5000, 7000.

ש: דולר?

ת: שקל.

ש: זה מספיק לרכישת המוצרים שעליהם דיברת?

ת: זה לא מספיק, אבל יותר טוב מכלום.

ש: מה עוד ניתן לאותם פליטים.

ת: זהו. בעצם אלה הדברים המיוחדים.

ש: עכשיו אני מבקש, ב-92' מתקבלת החלטה שיהודי סוריה יקבלו דיור בתנאים מפליגים. קצת על הענין

הזה, על ההחלטה הזו, מה קדם לה, מה היה ההגיון שמאחוריה, ואיך זה הסתדר באמת באופן מעשי

בשטח? וכמובן איך הסוכנות מעורבת בענין?

ת: הזכאות למשכנתא מועדפת נקבעה קודם כל לגבי העולים מאתיופיה.

ש: מתי פלוס מינוס? מבחינת שנה. עוד בעליה הקודמת?

ת: לא. משהו כמו 91', 92', כשאני הגעתי לתפקיד והתחלנו לעבוד על זה. זה התחיל עם הקבוצה הזאת

של העולים מאתיופיה. מי שדחף את זה מאוד היה השר יאיר צבן. הוא היה רפורמטור ענק, ותכליתי

ש: הוא דחף את הענין הזה?

ת: הוא דחף את זה. הוא אמר ... להיות בעל נכסים בישראל, זה הופך להיות מעמד. אם אין לך דירה

משלך ואתה תלוי בחסדיהן של החברות המשכנות והשכירות הפרטית, אתה פחות שולט על הייך. מעלים

לך את שכר הדירה, אין לך שליטה בעצם. יש לך שליטה אבל קטנה. כשאתה בעל יכולות כלכליות מאוד

נמוכות ואתה עובד במקצועות שאופק ההשתכרות שלהם הוא לא מי יודע מה, אז הענין הזה של להיות

בעל נכס נותן לך איזה שהוא ביטחון שמסדר אותך יותר טוב בחברה גם.

ש: בהחלט.

ת: הוא דחף את זה לגבי העולים מאתיופיה.

ש: לגבי העולים מאתיופיה. אבל הוא התחיל הרי כשר קליטה באמצע 92'.

ת: אז כנראה 92'. כי הוא היה זה שדחף את זה. כשהתקבלה ההחלטה בממשלה שעולי אתיופיה, שאגב

ישבו במרכזי הקליטה ובאתרי קרוואנים

ש: עד היום.

ת: שזו היתה טעות קשה. רצינו לפרק את אתרי הקרוואנים, אז זאת היתה האפשרות לעשות את זה.

המשכנתא היתה שהם בעצם קיבלו פחות או יותר את הדירה במתנה. הם ... משהו כמו עשרה אחוז, או

משהו כמו 25 אלף שקלים לעשרים שנה, בהחזרים של מאה שקל לחודש. פשוט מתנה. אני מאוד אהבתי

את ההחלטה הזאת. מה שקרה שארגון עולי סוריה, משה ששון עם החבורה שלו, עם הקשרים שלו

ש: עם המערכת הפוליטית המתאימה.

ת: עם המערכת הפוליטית, הם הצליחו להרחיב את ההחלטה גם לעולים מסוריה, שהיתה קבוצה באמת

מאוד מיוחדת. לא גדולה. זאת אומרת מבחינת המעמסה על אוצר המדינה לא היתה מי יודע מה מעמסה.

אבל זה נתן גם לקבוצה הזאת פוש מאוד חשוב ונכון להתחיל להסתדר בחיים. מה שהם עשו הארגון,

ובאמת בכל הזדמנות אני משבחת אותם כי אף ארגון אחר לא עשה את זה, ויש עוד. עולי איראן קיבלו עכשיו את הזכאות הזאת

ש: אה, גם עולי איראן קיבלו עכשיו? מה זה עכשיו?

ת: עכשיו זה לפני שנתיים. הם לא מצליחים לממש את זה כארגון. זה על הפנים. אין מי שיקח את העולה הזה ... לראות דירה ולהגיד לו – כן, זאת דירה סימפטית ... ולא מרמים אותך ולא מסדרים אותך ושלמתווך לא תשלם שום דבר כי לנו יש את הרישומים עם המתווך מאיפה הוא מרוויח.

ש: זה מה שנעשה עם עטייה אלי בחולון? ההתאחדות עשתה איתו ...

ת: ההתאחדות עשתה עבודה מדהימה, פשוט מדהימה. אם היום, אני חושבת שבמרכזי קליטה אולי נשאר כמה בודדים, ואולי כבר לא, כי אני כבר שנתיים לא מלווה את המערכת הזאת ואני לא ממש מעודכנת. אבל הם הצליחו בתקופה מאוד קצרה להוציא את כל המשפחות ממרכזי הקליטה לתוך הדיור שלהם. ריכזו אותם בחולון ובת ים וכל מה שנבנה מסביב לזה מבחינת המודעות, הגיוס של הקהילה. הקליטה של האנשים האלה זה לדעתי סיפור של הצלחה. אני גולשת קצת ...

ש: מאה אחוז. את הזכרת קודם סל קליטה, ואני גם מכיר מושג אחר, כולנו מכירים – קליטה ישירה. הסבירי לי ככה, הבהירי את שני המושגים האלה.

ת: סל קליטה זה הקליטה הישירה. הקליטה הישירה זה ניגוד למדיניות שהיתה נקוטה בממשלות ישראל שכל עולה שהגיע המדינה סידרה לו דירה, אולפן, והחליטה – אתה תגור ברחובות, אתה תגור באופקים או התענכים או איפה שלא יהיה. המדינה החליטה. אבל בגלל גל העלייה ההמוני הזה פשוט לא הצליחו כבר להשתלט על זה ולשנות את השיטה. אמרו – אתה מקבל סל קליטה ואתה תחליט איפה לגור. העולים בחרו. מה שהיה מאוד יפה בזה שאף אחד לא נשאר בחוץ. לא היו מקרים שעולים נשארו ללא קורת גג. נכון שנקלטו בהתחלה כמה משפחות ביחד בתוך דירה אחת, או משפחה על דורתיה. נכון שמחירי השכירות עלו, ונכון שהיו כל מיני כאלה "שווארצע גישפטן". בגדול זה סיפור הצלחה.

ש: ובעברית פשוטה לצורך המתמלל, "עסקים שחורים"?

ת: כן. זאת אומרת שכרתי פה, שילמתי שם. אבל זה בשוליים, באמת בשוליים. בגדול זה סיפור הצלחה ענק.

ש: הקליטה הישירה?

ת: הקליטה הישירה. אנחנו כבר עשר שנים פחות או יותר. ב-89' זה התחיל, ב-91' היה ה"פיק" הגדול, הגיעו מעל מאתיים אלף עולים. בהמשך מגיעים 60 אלף עולים בשנה, 70 אלף עולים. השנה, שנת '97, צופים 70 אלף עולים. 60 אלף מחבר העמים ו... משאר העולם. מספרים אדירים. שלא נודע ... כן נודע

...

ש: אבל לא חשים בזה

ת: לא יהיו, כן.

ש: אמרי לי, יש מושג של קליטה ישירה. מה הצד השני של המטבע? מה המושג הנגדי לענין, לא של קליטה ישירה?

ת: מרכזי קליטה. זאת הקליטה, זה המסלול הסוכנותי ... לקרוא לזה. יש את המסלול הישיר, ואלה רוב העולים שמגיעים לישראל, הם נקלטים במסלול הישיר. להם הבחירה איפה הם יגורו, מה הם יעשו, הכל אחריות שלהם. צריך הרבה מאוד כוחות לנחות בנתב"ג ולבוא ולהגיד – אני בחרתי לגור בחולון וכשאני מגיע לחולון יש כבר דירה שמחכה לי או משפחה שאני יום יומיים מעביר אצלה ואז אני שוכר את הדירה. או אם אין לי איפה, אין לי את הסידור של הלילה הראשון, אז משרד הקליטה מאפשר לי ללון באיזה בית מלון שאני משלם אותו מסל הקליטה. אין פה שום דבר כזה. מהרגע הראשון המשפחה צריכה לעמוד על רגליה עם רשתות התמיכה שיש לה או אין לה. אנחנו זיהינו את הקבוצות שזקוקות לרשת תמיכה כזאת, מובנית כמו שלנו, וזה המסלול שהסוכנות בעצם פתחה לכל הקבוצות לצרכים המיוחדים.

ש: את קודם הזכרת שילוב עם רשויות מקומיות וכוליי. מי מתייב את השילוב הזה? איך הוא מתבצע? מה נותנת הסוכנות, מה נותנת הרשות באמצעים, בכוח אדם? איך זה עובד?

ת: בתחילת הדרך בעצם כשהיה הבום הגדול
ש: תתייחסי לעולי סוריה ולבנון.

ת: אוקיי. כשהגיעו העולים והתברר לנו, אני מדברת על המסלול של הקליטה הישירה בשלב זה
ש: מ-92' והלאה בגדול.

ת: מ-91' והלאה. האנשים מקבלים את היכולת לבחור, הם לא יודעים מה לבחור. הרשויות לא כל כך מוכנות לקליטה של האוכלוסייה הזו. יש הרבה קונפליקטים והרבה מצוקות והרבה בעיות שבעצם מתחילות להיווצר. הסוכנות היהודית זיהתה את הקושי של הרשויות המקומיות להתמודד עם הקליטה ההמונית הזו. לכן אנחנו, הסוכנות היהודית, פתחנו פרויקט שהציע לרשויות המקומיות רכז קליטה עם תקציב לפעילות. רכז הקליטה הוצמד לראש העיר והוא זה שעזר לרשויות לבנות את מנהלות הקליטה. להגדיר את הרצונות, לעשות איבחון של הצרכים, לבנות תכניות ולהפעיל אותן.

ש: כל המימון לעניין הזה בא מהסוכנות?

ת: כל המימון בא מהסוכנות. זה היה משהו כמו 8 מליון דולר שהרשויות המקומיות קיבלו מאיתנו.

ש: במקרה שלנו את מדברת על הרשות עיריית חולון ועיריית בת ים?

ת: כן. היו להן רכזי קליטה שעשו יחד עם הרשות המקומית את ההערכות לקליטה של עולים חדשים בכלל. רובם של העולים היו מברית המועצות. השתדלנו שהרכז יהיה דובר רוסית כדי שיוכל לתקשר. עשינו עבודה קהילתית עם הקבוצות האלה. הרכז הזה עשה עבודה אירגונית עם הרשויות, זאת אומרת במסגרת רשות מקומית, בעיקר רשות מקומית שהיתה צריכה לבנות שירותים מיוחדים לעולים, אבל גם עם ארגונים אחרים. ... אנחנו באותו זמן הקמנו גם מרכזי מידע

ש: רגע, לפני שאת ממשיכה, את מדברת איתי על מינהלת קליטה, וכאן את מדברת איתי על רכז, איש בודד, שמסביבו מינהלת. מינהלת זה הרבה אנשים ...

ת: נכון ...

ש: מי מימן את כל הדברים האלה?

ת: הרשות המקומית פשוט שינתה את המבנה הארגוני שלה שהיה תואם. לצורך העניין אני אתן לך דוגמה – מינהלת קליטה כזאת, היו בה עובדים סוציאליים. העירייה הוציאה מאגף שירותי רווחה שלה עובד

סוציאלי שישב בתוך מינהלת הקליטה ובנה תכניות שמתייחסות למצוקות הסוציאליות, לבעיות המשפחתיות האישיות, המשברים שיש למשפחות האלה. העובד הסוציאלי היה הכתובת למתן התשובות למשפחות האלה. היה שם איש חינוך שבנה מערכת חינוך לקליטה של הכיתות ... הם כמובן עבדו מול משרד הרווחה, מול משרד הפנים, מול משרד החינוך, מול משרד הבריאות, היה נציג של קופות החולים. נבנתה מינהלת של השירותים שהעולה זקוק להם שהיו צריכים לעשות שיתופי פעולה, היו צריכים לעשות תיאומים, היו צריכים לעשות התאמות, כדי שתהיה להם אפשרות לעמוד על הבעיות של העולים.

ש: באופן טכני, הם ישבו כל יום לישיבה ...

ת: לא, הם עברו לעבוד במינהלת הקליטה. הוציאו אותם

ש: במבנה מיוחד או באיזה חדר מיוחד?

ת: היו מספר חדרים שזאת היתה מינהלת הקליטה. הם הקימו קבלת קהל של העולים. אנחנו עזרנו להם להקים מרכז מידע שבו הושבנו תחת קורת גג אחת את כל נותני השירותים שהעולה צריך להנות מהם.

ש: זאת אותה מינהלת קליטה?

ת: ליד מינהלת הקליטה. אז צירפנו גם את שירות התעסוקה, צירפנו בנקים. כל הנושא הזה של פתיחת חשבונות. לבנקים כמובן היה אינטרס. שמנו שם במרכז המידע מתווכים, בשביל העולים שירצו לשכור דירות. שמנו שם נציג צה"ל. כל הסיפור הזה של לשלוח את הילד ל... צבא זה מאוד מפחיד אותם. אז מישוהו שליווה. קיבלנו מד"נים מהצבא שעדיין יושבים אצלנו, מכינים, מסבירים ומלווים את המתגייסים ואת המשפחות.

ש: כן.

ת: עורכי דין גייסנו שיתנו ייעוץ משפטי.

ש: ביחד עם שכירות הדירות, קניית הדירות?

ת: לא רק. "סידרו" אותו בעבודה, הוא עבד ולא קיבל משכורת, לא שילמו לו, אז היה יועץ משפטי, עורך דין שעזר לו לממש את הזכויות שלו. כך התחיל בעצם התהליך של הקליטה. לא רק קורת הגג ודמי הקיום שהאנשים קיבלו, אלא בכלל איך מתחילים להסתדר. עברת את הלילה, ישנת בלילה, קמת בבוקר – אוקיי, מה אני עושה? אז מינהלת הקליטה ידעה מי מגיע לעיר, דרך זה שאנשים באו עם החוזה לעירייה לפתוח מד-מים, חברת חשמל. אז פתאום ראינו – פה אלה קלטו 30 אלף עולים, אלה קלטו 40 אלף עולים. צריך לראות איך הם נקלטים שם. ... הקליטה החברתית שלהם, הקליטה התרבותית שלהם.

ש: כן.

ת: אני חוזרת לסורים.

ש: דרך אגב, הסוכנות גם עזרה לפתוח מועדונים לעולים או משהו?

ת: כן.

ש: גם על זה אם אפשר?

ת: אלה לא היו מועדונים סוכנותיים. אבל אנחנו היינו

ש: המממנים?

ת: גם מממנים, גם ... גם היזמים. היה לנו תקציב גם לכל מיני פרויקטים חברתיים שעודדנו את גורמי הקליטה לטפח במימון של הסוכנות היהודית.

ש: עכשיו האירי קצת את עיניי – בעיריית חולון אני יודע הם באו ועזרו ותרמו והקציבו, ואילו בבת-ים אני מבין שהיה פחות שיתוף פעולה. מה הגורמים לענין הזה? במה זה הפריע לסוכנות?
ת: נתחיל מזה שחולון, ראש העיר היה מאוד "מיינדד". פגשת את מוטי ששון?
ש: הוא חלבי במוצאו.

ת: כן, הוא היה מאוד "מיינדד". התגייס וגייס ואמר – ביתי, ביתכם. כל מה שתצטרכו. באמת לא היתה שום בעיה גם בלהחזיק רכנו. לא רק רכנו. הם שם פיתחו הרבה מאוד תכניות קליטה לעולים מסוריה שמתייחסות לצרכי התעסוקה שלהם, מתייחסות לצרכי החינוך של הילדים, קידום האשה, צרכי בית. היה להם כסף לקנות את הדירה, לא היה להם כסף לרהט אותה, אלא אם כן
ש: רהיטים.

ת: ציוד בסיסי לבית וכל מה שכרוך שם. כשמוטי ששון נתן אור ירוק, אז כל מחלקות העירייה כמובן הבינו מה הן צריכות לעשות. יושבת שם בחורה מדהימה, אסא, שהיא מנהלת אגף הרווחה, בריאות, קליטה. מקבלת שם תפקידים אינסופיים. אסא בן-יוסף, שאני מאוד רוצה לפגוש אותה.
ש: כן, היא רשומה לי פה.

ת: היא עם יכולות מקצועיות אדירות והיא מנהלת שם את האגף שלה או חטיבה או what ever ביד רמה. היא היקצתה כח אדם מקצועי ופארא-מקצועי. הקהילה הזאת היתה פרויקט. אדון עטייה בא לטיפול וגברת אחרת באה לטיפול. זה פרויקט. הם ראו את זה כקהילה או קבוצה שנכנסת שיש לה צרכים מעבר לצרכים האישיים המשפחתיים, או שכונה שיש לה. הם גם עובדים שם בעבודה קהילתית ברמה של שכונות. הם אמרו - יש פה קהילה. הם גם גרים די קרוב אחד לשני, אבל העיר חולון התייחסה לקהילה הסורית כקהילה עם צרכים מיוחדים.

ש: כן, אבל בת ים היא עיר שיש בה הרבה מאוד גם לבנונים וגם דמשקאים וחלבים והם כוח פוליטי. למה שם זה לא הלך?

ת: באנו ליהושע שגיא

ש: מי בא?

ת: אני באתי אליו.

ש: מתי פחות או יותר?

ת: לדעתי בשנת '93, משהו כזה. כשהעולים התחילו לעזוב את מרכזי הקליטה ולרכוש דירות. בחולון ובבת ים. עם אותה הצעה שבאנו למוטי ששון באנו גם ליהושע שגיא. אמרנו לו - יהושע תשמע, יש לך פה עכשיו המון משפחות מסוריה שנקלטות ויש להן צרכים מיוחדים. זה הצורך ואלה הפתרונות שעירייה יכולה להציע. אנחנו מוכנים להשתתף בעלות הכספית של הפתרונות. מה שאנחנו צריכים ממך זה להקצות חצי תקן, חצי משרה לנושא של קליטה של עולי סוריה, שמחצי התקן הזה יש לנו כבר הסכמה, כלומר מהעלות של חצי המשרה יש לנו הסכמה ש-75 אחוז מהעלות הזאת משרד הרווחה משלם. כל מה שנשאר לך לשלם זה 25 אחוז מחצי משרה.

ש: מה היה התפקיד האמור, רכז קליטה?

ת: רכז פרויקט קליטת עולי סוריה. זאת היתה ההגדרה. זה היה תפקיד עם תכנית קליטה מאוד ברורה, מובנית מאוד

ש: תכנית שאתם הגעתם, תכנית מגירה שלכם, אני מבין.

ת: נכון. מתוך הנסיון שצברנו בקליטה ברשויות, מתוך ההיכרות שלנו עם הקהילה הזאת, עם הצרכים שלה. עשינו גם סקר שם בין הקהילה וידענו בעצם כל משפחה איפה היא גרה, מה קורה אצלה, מה ההרכב שלה, מי צרכני השירותים השונים, מי צריך את הטיפול הסוציאלי ומי צריך את הקשר

ש: אחר כך אני אשאל אותך איפה הסקר הזה אבל

ת: ... אני חושבת שאצל אסא אתה יכול לראות את זה במאה אחוז. אצלם זו בעיה ...

ש: רגע, בסופו של דבר הוא לא הסכים לענין הזה?

ת: הוא הסכים. הוא לא יכל לא להסכים כי זה אפס כסף, אבל ועד העובדים לא נתן לו, מנהל כוח האדם לא נתן לו. הוא שם התברבר איתם עם המנגנון שלו, למרות שהבאנו את אורי גורדון כאיש סיוע. אנחנו הגענו גם עם גזר וגם עם מקל ולא הצלחנו.

ש: הייתם אמורים לשבת ולקבל הסכמתו של ארגון העובדים שם?

ת: לא, זה לא אנחנו. זה תפקיד ראש עיר. אתה מנהל עיר, אתה מנהל עירייה, יש לך מנגנון. לא עלה על דעתנו שראש עיר לא מצליח להגיד לפקידים שלו – חברים יקרים, פה צריך לקום עובד שכל מה שהוא עולה לעירייה, זה גם לא צריך להיות ענין של הפקידים. יש פה קובע מדיניות. משהו שמאוד הפחיד אותי, אבל זה ככה אוף דה רקורד. הפחיד אותי איך האיש הזה אחראי על המודיעין של המדינה שלי, אם הוא לא מצליח להזיז פקיד שיעשה מה שהוא רוצה.

ש: בזמנו.

ת: ממש. אז זהו. על זה זה נפל.

ש: ולא על ענין של תקציב?

ת: מה פתאום? דוקא מסביב ל... לא היתה בעיה של תקציבים בכלל. לא היתה לנו בעיה לגייס, ועל התורמת הגדולה בטח שמעת?

ש: ג'ודי?

ת: ג'ודי, כן. היה לי קשר ישיר איתה. לא היתה בעיה להרים טלפון ולהגיד – ג'ודי, תשמעי, אני ... את המשפחות האלה הביתה. לילדים אין מיטות, ישנים על מזרונים, אין מקרר, אין שולחן כתיבה, אין משחקים. זה לא מספיק להביא אותם לישראל. אני רוצה שתעשי משהו. היא אמרה לי – אוקיי. היא הביאה 50 אלף דולר. הלכנו משפחה משפחה, עשינו סקר, יוסף קלאש עם עובדת סוציאלית של עיריית חולון, לצערנו בבת ים לא הצלחנו לארגן את זה. בבת ים במקרים בודדים יכולנו לתת להם את זה. היתה לנו רשימה על משפחה

ש: אני יודע, פשוט אמרתם שהם תושבי חולון והם קיבלו.

ת: וזהו. זה היה לגבי כל משפחה, מה הצרכים שלה והארגון הלך והתקשר עם ספקים והם בדקו אילו מיטות לקנות ואילו מקררים לקנות דרך הסוכנות עם המכרזים של הסוכנות. זה תהליך ציבורי לדעתי מאוד יפה של שיתוף של הגורמים שעסקו בזה. השגנו ציוד מאוד

ש: זאת אומרת היא נתנה את זה, היא אירגנה תרומה

ת: היא אירגנה תרומה מיוחדת ... כל ההתחייבויות שיש שם ...

ש: מעבר לכל ההתחייבויות. אבל למי היא נתנה את הכספים האלה?

ת: ... הסוכנות היהודית. נפתח חשבון מיוחד

ש: לצורך הזה של יהודי סוריה ולבנון?

ת: רק לצורך הזה של יהודי סוריה. אני ריכזתי את הוועדה הזאת שעשתה את הסקר של הצרכים.

ש: מאותו תקציב?

ת: מאותו תקציב. בסוף היה עוד חסר שם אני חושבת איזה 3000 או 5000 דולר והסוכנות השלימה. ציידנו הרבה, 70 משפחות ציידנו בציוד הבסיסי.

ש: שאלה נוספת לגבי, וכאן אנחנו נכנסים להתאחדויות העולים, שיתוף הפעולה ביניהן לבינך. אני מדבר על ארגון, אני מבין שלגבי החלבים לא היתה בעיה כי לא היו כמעט, אבל לגבי ארגון יוצאי דמשק, קלאש, איך התארגן שיתוף הפעולה? מי היה אמור לתת אנשים מתאימים, למצוא את האנשים?

ת: נתחיל מזה שאני בתפקידי הקודם כמנהלת מרחב מרכז, פניתי לוועדת היגוי מחוזית, שילבתי בה את הנציגים המחוזיים של הביטוח הלאומי, משרד הקליטה, משרד עובדי הרווחה, ארגוני נשים, כמובן רשויות חלון וכת ים וארגון יוצאי סוריה. בוועדת ההיגוי הזאת עשינו מעקב בעצם בכל תחום מה קורה אצל המשפחות האלה כשכל נציג ארגון היה צריך לדווח מה הוא עשה מיוחד לקבוצה הזאת. מתוך הישיבה המשותפת הזאת, כלומר המחוייבות והמעורבות, כי כשבאת לוועדת היגוי אתה צריך לדווח מה עשית. אתה לא יכול לבוא ולהגיד אני בא לישיבה. גם חילקנו תפקידים, גם קבענו איפה מסלולי ההתערבות שצריך לעשות. למשל חשבנו שהארגון צריך להתחיל לעבוד עם המשפחות שגם האשה תצא לעבוד, מה שלא היה מקובל בסוריה. האשה יכולה לצאת

ש: זה בא כדרישה שלכם או כהצעה?

ת: אנחנו חשבנו איך המשפחה יכולה להתבסס כלכלית יותר טוב. אז באופן הכי טבעי, מה שמקובל בישראל ששני בני הזוג עובדים ותורמים

ש: למאמץ המשפחתי.

ת: להכנסות של המשפחה. זה נוגד את התרבות שהחברה הגיעו איתה. ... אם זה תרבותי, אבל האשה בסוריה לא עבדה, היא יושבה בבית, טיפלה בילדים. הגברים שהגיעו לפה, אז אלה שהיו להם מקצועות כגון רוקחים או רופאי שיניים, צריכים לעבור תהליך מאוד מסובך עד שהכירו בדיפלומות שלהם. התחילו להיכנס לכל מיני קורסים של הסבה והכנה והתאמה. אלה שלא היו בעלי מקצועות, בעיקר מסחר וכאלה, אז הפעלנו את הרשת שלהם, וזה הארגון עשה גם כן.

ש: התקציב להפעלת האנשים האלה בא מאיפה?

ת: מההתאחדות שהיתה מתוקצבת מהסוכנות היהודית.

ש: תיכף ניגע גם בענין הזה.

ת: כן. הם קיבלו תקציב שהם התאימו אותו להפעלה של מתנדבים, לגיוס משאבים נוספים, לגיוס הקהילה עצמה. הם הלכו בין האנשים מתוך הקהילה שיש להם בתי חרושת, יש להם נגריה, בית מסחר, מתפרה, והם סידרו שם עבודה לאנשים שלהם.

ש: ... שוק עבודה.

ת: כן.

ש: מה התוקף החוקי של אותה ועדת היגוי?

ת: שום דבר.

ש: את ישבת בראשה, נכון? כך הבנתי.

ת: כן. פשוט רצון טוב של אנשים. הצלחנו לעורר מודעות והצלחנו ליצור מחוייבות. סך הכל פקידיים כמוני שעובדים במחוז הם אנשים טובים, אנשים מקצועיים, שאכפת להם. למרות שהדימוי שלנו הוא כזה נורא, אבל אכפת לנו. האנשים האלה, לפחות האנשים שאני עבדתי איתם, מצאתי אנשים ממש טובים שאכפת להם והיה להם ענין והיה כיף לעבוד ביחד. ראינו את ההצלחות. אתה מקבל החלטה, יש מי שעושה את זה. אתה יכול לבוא ולדווח – כך וכך אנשים הסתדרו בעבודה. כל הסיפור הזה של הנשים שצריכות לצאת לעבודה. הן לא יכולות לצאת לעבודה כי יש ילדים קטנים בבית והמעון מאוד יקר. בגלל שנציג של משרד הרווחה ישב בוועדת ההיגוי, הצלחנו לתת להם הנחות מיוחדות על ההנחות שהם זכאים. הם קיבלו עוד הנחה. כשהילדים הגיעו למעון, זה היה מאוד טוב לילדים, כי אז דיברו איתם עברית, השירים בעברית. לקליטה של הילדים זה היה מצוין. אז באנו לנשים ואמרנו – אוקיי, עכשיו אתן יוצאות לאולפן ללמוד עברית, שיוכלו לתקשר עם הילדים, עם הסביבה. כשיוצאים לאולפן, ואולפן זה לא אולפן מיוחד לנשים סוריות, אז הן פוגשות עוד. המעגלים נפתחים. לא יודעת, אני מאמינה ביכולת של הנשים באמת לקיים משפחות שלמות ואז הן צריכות לעבוד בעבודות מזדמנות. זאת הלכה לעבוד במספרה, סידרו לה עבודה במספרה, וזאת קצת בנקיון.

ש: לגבי וועדת ההיגוי, את אומרת שהיה ענין של רצון טוב, אבל בעצם היה לכם שוט לא? שוט התקציב? והיה ולא היה שיתוף פעולה

ת: זה לא שוט, זה הגזר, כי אני אמרתי – תראו, כל תכנית שאתם בונים פה אני יכולה לסייע, יש לי תקציב מיוחד לנושא של קליטת עולי סוריה. פשוט חבל לא לנצל את זה.

ש: זה משפט מאוד מעניין. מה זאת אומרת יש לך תקציב מיוחד לעולי סוריה?

ת: היה לנו תקציב מיוחד שעבר דרך ההתאחדות לנושא של קליטת עולי סוריה.

ש: היתה ישיבה מיוחדת במסגרת הסוכנות ואמרו – נקציב כך וכך מליונים לענין הזה?

ת: למה מליונים? הגעת למליונים. זה תמיד 100 אלף דולר, 120 אלף דולר. אני אגיד לך בדיוק כמה הם קיבלו.

ש: אחר כך גם נדבר על הבתים.

ת: אין הרבה זמן עוד.

ש: אוקיי, אז יש לי ממש עוד כמה שאלות.

ת: בשנת '95 היה להם 150 אלף דולר.

ש: לכמה זמן? לאיזו תקופה?

ת: לשנה.

ש: לכל השנה?

ת: ל-'95. '95 זה היה כבר שלוש שנים אחרי שהקבוצה הגיעה. ב-'94 זה היה 50 אלף דולר. כשהתחלנו לבנות את הפרוייקטים מצאנו שאנחנו צריכים תיגבור תקציבי, אז דרך תקציב ההתאחדויות קיבלנו 150 אלף דולר. בשנת '96 הם קיבלו 75 אלף דולר.

ש: בירידה.

ת: "פייסינג אאוט". ב-'97 – 65 אלף דולר. ב-'98 הם חזרו לרמה של '94 – 50 אלף דולר. זה תקציב בעצם אד-הוק שהיה צריך לאפשר לכל הגורמים שגוייסו לנושא הזה של הקהילה הזאת לאפשר לעשות דברים נוספים. זאת אומרת לבנות את התכניות שיהיו מותאמות לקהילה הזאת כי סך הכל התכניות, קונספציה יש לכולנו. היום קולטים עולים חדשים שנה, אז אנחנו יודעים מה עולה צריך. אבל כשעשינו התאמה של התכניות, את ה"תפירה העילית" לקבוצה הזאת

ש: ההתאמות הסופיות.

ת: כן, אז ... יכולנו לבוא לאסא ולהגיד לה – אם את פותחת מועדון לשעורי עזר לילדים האלה, אנחנו נגדיל לך את התקציב. אם את עושה מועדון לנשים, נוכל להתחיל לעשות העשרה שלהם. הנשים האלה לא יצאו לפעילות של מתנ"ס. הבעלים יסכימו שהנשים ילכו לפגישה רק של נשים מסוריה. לבושות אותו דבר, אוכלות אותו דבר, מדברות אותו הדבר, לא יקלקלו אחת את השניה. אבל שם ללמד אותן על ישראל, קצת אקטואליה, קצת לחבר אותן למציאות החדשה, אז אנחנו נממן לך. את תתני חלק ואנחנו ניתן חלק. שלא ... נאמר לה אם זה מצוין. היא איש מקצוע. כשיש לה אפשרויות לעשות את זה היא עושה. היא עושה את זה מאוד מקצועי, מלווה בהערכה. מאוד טוב.

[סוף הראיון]